

розвитку передбачає здійснення певної фінансової політики, критичною складовою якої є пошук достатніх обсягів фінансових ресурсів. Враховуючи, що власні кошти є практично єдиним джерелом фінансування інноваційного розвитку вітчизняних підприємств, найбільш пріоритетним є розробка та впровадження інструментів податкового стимулювання інноваційної діяльності підприємств, таких як: податкова знижка; податкові канікули; податкове списання; податковий кредит. Однозначно можна стверджувати, що інноваційний розвиток зумовлює зростання фінансової бази, фінансового потенціалу, а зростання рівня фінансового забезпечення, в свою чергу, впливає на ефективність інноваційних процесів.

Література:

1. Інноваційна політика: навчальний посібник / За заг. ред. Б.М. Андрушківа. – Тернопіль : ТзОВ «Терно-Граф», 2012. – 484 с.
2. Онишко С.В. Фінансовий потенціал інноваційного розвитку економіки // Фінанси України. – 2003. - № 6. – С. 67-74.
3. Колодізев О. М. Методологічні засади фінансового забезпечення управління інноваційним розвитком економіки : монографія / О. М. Колодізев. – Х. : ФОП Лібуркіна Л. М., ВД «ІНЖЕК», 2009. – 240 с.
4. Трансформація інноваційного потенціалу України в умовах інтеграції у світову економіку : під ред. В. І. Крамаренко, А. П. Румянцева. – Сімферополь : ТНУ ім. В.І. Вернадського, ДІАЙПІ, 2013. – 390 с.
5. Інноваційна складова економічного розвитку: Монографія. – К.: Ін-т економіки НАН України, 2000. – 262 с. (особистий внесок: розділ 5 “Фінансові важелі забезпечення інноваційного розвитку та шляхи їх вдосконалення”. – С. 195-247).
6. Global innovation index [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-indicator>.

Акулов М. Г.

канд.екон. наук, доцент, професор кафедри технологій організації туризму і готельно-ресторанної справи
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ТУРИЗМУ

Інвестиційний розвиток сфери туризму значною мірою залежить від рівня економічного розвитку країни, а з іншого боку, інвестиційний динамізм сфери туризму є важливим поштовхом до економічного зростання країни. За експертними оцінками, при повноцінному використанні українського туристичного потенціалу надходження до бюджетів усіх рівнів можуть становити приблизно стільки ж (близько 10 млрд. дол. США на рік), скільки отримують країни, співвимірні з Україною за туристично-рекреаційним потенціалом [1].

Мета інвестицій, згідно Закону України «Про інвестиційну діяльність»

[2], спрямована у двох напрямках: отримання прибутку і соціального ефекту. Оскільки результати від здійсненої інвестиційної діяльності у сфері туризму отримують не тільки безпосередні суб'єкти інвестиційного процесу, а й суспільство (в особі населення), то соціальний ефект є важливою її складовою. Вважаємо, що економічний та соціальний ефект тісно пов'язані між собою і у поєднанні розкривають більш повне поняття «інвестицій в сферу туризму». З огляду на вище наведене, доцільно проаналізувати економічний та соціальний ефект від здійснення інвестиційної діяльності в сфері туризму.

Економічний ефект буде проявлятися у наступних результатах: формування доходів підприємств сфери туризму; створення доданої вартості в економіці; забезпечення прямого внеску у ВВП і національний дохід; здійснення внеску в платіжний баланс країни; сприяння зайнятості населення; активізація підприємництва; збільшення притоку іноземної валюти, тощо.

Соціальний ефект: стимулювання підвищення рівня та якості життя населення; створення, відновлення та збереження історико-культурної спадщини; посилення природоохоронної діяльності; сприяння фізичному та духовному оздоровленню нації, посилення культурної самосвідомості; підвищення інтелектуального потенціалу населення.

Найбільш повне визначення, враховуючи багатоаспектність сфери туризму наводить В. Братюк [3], розглядаючи її як довгострокове вкладення капіталу в об'єкти туризму, туристичної індустрії та індустрії гостинності й розваг, а також у суміжні галузі з виробництва конкурентоспроможних туристичних послуг, які забезпечують туристичний продукт, об'єкти туристичної та соціальної інфраструктури, заходи з охорони довкілля та туристичних пам'яток, систему забезпечення безпеки туристів тощо шляхом стимулювання розвитку підприємництва та реалізації цільових програм у соціальній сфері й туризмі, які націлені на задоволення потреб туристів під час подорожей.

Економічний зміст інвестиційної діяльності підприємств сфери туризму доцільно аналізувати через дослідження галузевих особливостей та складових елементів, таких як, принципи та завдання, об'єкт і суб'єкт, види та форми інвестиційної діяльності підприємств сфери туризму.

Здійснення інвестиційної діяльності підприємств сфери туризму, має базуватись на наступних принципах:

- цілісності, що визначається нерозривним зв'язком та взаємозалежністю всіх складових сфери туризму, функціонування та розвиток яких здійснюється з метою створення туристичного продукту;

- соціальної спрямованості, що реалізується через розвиток інфраструктури підприємств сфери туризму;

- інформаційності, що дає змогу активізувати інвестиційну діяльність підприємств сфери туризму завдяки інформаційному забезпеченню, використанню баз даних інвестиційних проектів, інформації щодо потенційних інвесторів, наявності ресурсного забезпечення тощо;

- комплексності туристичної діяльності – передбачає поєднання

інноваційної та інвестиційної діяльності підприємств сфери туризму з метою створення та реалізації туристичного продукту на ринку туристичних послуг; обумовлює специфіку об'єктів інвестування, що передбачає необхідність диференційованого підходу до розміщення, залучення та управління інвестиційною діяльністю.

– підпорядкованості стратегії інвестиційного розвитку країни, оскільки механізм та принципи інвестування підприємств сфери туризму визначаються державною інвестиційною політикою.

Специфіка об'єктів інвестиційних вкладень, обумовлена наявністю рекреаційної, історико-культурної складової сфери туризму, складністю кількісного визначення ефекту від покращення привабливості туристичного об'єкта після вкладання інвестиційних ресурсів. Інвестиції в сферу туризму можна віднести як до забезпечення суспільних так і приватних благ. Споживання туристичних послуг локалізоване до місць їх виробництва, оскільки їх транспортування в район споживання є неможливим

Механізм та принципи інвестування сфери туризму визначаються державною інвестиційною політикою та чинним законодавством. Їх розподіляють між наступними суб'єктами: туристичні підприємства, що не мають власних засобів складають – інноваційні інвестиції (ліцензії, програмні продукти та ін.); підприємства сфери туризму, що мають власні засоби складають – реальні інвестиції (будівлі, споруди, машини, інвентар та ін.); підприємства сфери туризму, діяльність яких пов'язана з виїзним туризмом складають – міжнародні інвестиції.

Інвестиції в туризм характеризуються наявністю «мультиплікативного ефекту» від туристичної діяльності, що передбачає збільшення сумарного ефекту від вкладання інвестицій на регіональному чи державному рівнях.

Отже, завдання інвестиційної діяльності підприємств сфери туризму полягають у забезпеченні фінансовими ресурсами характерні та супутні об'єкти сфери туризму в процесі придбання, розширення, модернізації основних фондів та впровадження прогресивних технологій з метою створення та реалізації туристичного продукту.

Література:

1. Економіка регіонів у 2015 році: нові реалії і можливості в умовах започаткованих реформ : аналіт. доп. / авт.: О. В. Шевченко, В. І. Жук, К. Г. Юрченко [та ін.] ; за ред. О. І. Олійник. – Київ : НІСД, 2015. – 92 с. 26-27.
2. Закон України «Про інвестиційну діяльність». Постанова ВР України N 1561-ХІІ (1561-12) від 18.09.91. <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
3. Братюк, В. П Аналіз стратегії підходів до формування державної політики розвитку туризму [Текст] / В. П. Братюк // Актуальні проблеми економіки. – 2013. - № 6. – С. 40 – 49.